

Конспект уроку № 219

Про Крим. Частина 3: Відомі особистості

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode219

Вступ

Привіт! Це Анна Огойко, і це третій епізод із серії подкасту «Ukrainian Lessons Podcast» про Крим.

Як завжди, це епізоди **повільною** українською мовою, тому вибачайте, якщо я не можу розповісти все-все-все про Крим, адже я **намагаюся обирати** найважливіше і найцікавіше, а також те, про що можна розповідати не дуже складною мовою.

Знову ж таки, це подкаст для тих, хто вивчає і любить українську мову.

Так-от, ми вже поговорили з вами про географію, **корінні** народи Криму, а також я спробувала дуже так коротко розповісти про основні моменти історії Кримського **півострова**.

А сьогодні я хочу **зосередитись** на тих **особистостях**, людях, які або народились в Криму, або мають кримськотатарське **походження** і є **відомими** та важливими.

Я знаю, багато хто з вас любить нашу серію епізодів про відомих українців — ці епізоди виходили з 151-го до 160-го, це був четвертий сезон подкасту. В майбутньому я б хотіла вам більше розповідати про відомих людей України. Сподіваюся, ви підтримуєте цю ідею.

І сьогодні буде такий епізод, і аж десять відомих особистостей. Тому пропоную переходити до справи!

На початку, як завжди, я даю вам питання і сьогодні це буде фактично одне загальне питання і п'ять різних особистостей.

повільний — slow

намагáтися — to try (*imperfective*)

обирáти, обрáти — to choose
(*imperfective, perfective*)

корінний — indigenous

півóстрів — peninsula

зосерéджуватися, зосерéдитися —
to concentrate (*imperfective, perfective*)

особи́стість — personality

похо́дження — origin

вiдо́мий — famous

?? Запитання до епізоду

Ким за національністю були або є ці люди?

1. Ів́ан Айвазо́вський.

2. Ага́тангел Крй́мський.

3. Мустафа́ Джемі́лев.

4. Оле́г Сенцо́в.

5. Джама́ла.

Словничок

кримча́нин, кримча́нка, кримча́ни	Crimean (resident) (<i>male, female, plural</i>)
крі́мський тата́рин, крі́мська тата́рка, крі́мські тата́ри (киримлі́)	Crimean Tatar (<i>male, female, plural</i>)
просві́титель	educator, enlightener
просві́тницький	educational, enlightening
сві́тський	secular
мусульма́нський	Muslim (<i>adjective</i>)
жіно́чий рух	women's movement
Украї́нська акаде́мія нау́к	Ukrainian Academy of Sciences
право́захисна́ дія́льність	human rights activity
голодува́ння	starvation
полі́тв'язе́нь	political prisoner
суча́сники	contemporaries
дебю́тний	debut, first (<i>adjective</i>)

Про Крим. Частина 3: Відомі особистості

І сьогодні ми поговоримо про видатних людей з Криму. Це будуть переважно люди з кримськотатарським походженням та інші **кримчани**.

Ідея в тому, що є **різниця** між словом «кримчани» та «кримські татари». **Кримські татари**, як ми знаємо — це корінний народ Криму; їх ще називають **киримли**. **Кримський татарин**, **кримська татарка**, кримські татари.

А от кримчани — це населення Криму, тобто люди, які живуть у Криму. Це можуть бути і кримські татари, і українці, і росіяни, і люди інших **національностей**. Вони **народилися** або живуть в Криму — кримчани.

різниця — difference

національність — nationality
народитися — to be born (*perfective*)

Конспект уроку №219

Про Крим. Частина 3: Відомі особистості

Останнім часом також стає популярним слово «кримці» для позначення або людей, які **мешкають** в Криму, або кримських татар. І тут проблема в тому, що слово «кримці» поки що не має чіткого значення — поки що не є **уніфіковано**, чи це всі люди, які живуть в Криму, чи тільки кримські татари. Кримці.

Отже, почнімо наше знайомство з видатними кримськими татарами та кримчанами.

Ісмаїл Гаспринський — це кримськотатарський **просвітитель**, культурний та політичний діяч, **засновник** пантюркізму.

Пантюркізм — це ідея про **об'єднання** всіх **тюркських** народів.

У другій половині XIX століття Ісмаїл Гаспринський активно **пропагував** ліберальні ідеї щодо **модернізації** ісламської культури, а також дружби слов'янських і тюркських народів, християн і мусульман. **Прогресивні** ідеї Ісмаїла Гаспринського вплинули на багатьох інших діячів Сходу.

Також Ісмаїл Гаспринський відомий своєю **просвітницькою** діяльністю у сфері освіти. Фактично він **суттєво** модернізував систему освіти в Криму і зробив її більш **світською**, тобто з меншим впливом релігії. І це вплинуло на системи освіти в інших країнах, зокрема у Центральній Азії, Китаї, Туреччині.

Фактично Ісмаїл Гаспринський заснував і **популяризував** новий метод в освіті з меншим впливом релігії і з більшою **залученістю** всього населення, зокрема жінок.

І наступна видатна особистість — це Шефіка Гаспринська.

Це донька Ісмаїла Гаспринського, вона фактично продовжила його справу, а також стала **визначною постаттю** у **жіночому русі** Криму, який був дуже активним в Криму на початку XX століття, особливо якщо **враховувати**, що Крим — це була **мусульманська** держава.

Шефіка **заснувала** так званий «Жіночий журнал» — це перший журнал для жінок.

І її активізм **сприяв** тому, що у 1917 році, коли Крим став Кримською республікою, жінкам надали таких самих прав, як і чоловікам, тобто жінки в Криму також могли **голосувати** на **виборах**. Цьому сприяла діяльність Шефіки Гаспринської.

Отже, це видатне ім'я в історії не тільки Криму, а й взагалі в історії жіночого руху на території України.

Наступна особистість — Іван Айвазовський.

Переходимо до **мистецтва**, і тут, можливо, дехто з вас знає

мешкати — to live (*imperfective*)

уніфіковано — unified (*adverb*)

засновник — founder

об'єднання — union, alliance
тюркський — Turkic

пропагувати — to advocate,
to promote (*imperfective*)
модернізація — modernization
прогресивний — progressive

суттєво — significantly

Центральна Азія — Central Asia

популяризувати — to promote
(*imperfective*)
залученість — involvement

визначний — prominent
постать — figure, personality
враховувати, врахувати — to take into
account (*imperfective, perfective*)

засновувати, заснувати — to establish
(*imperfective, perfective*)

сприяти — to foster (*imperfective*)

голосувати, проголосувати — to vote
(*imperfective, perfective*)
вибори — elections

мистецтво — art

цього художника як російського художника — Іван Айвазовський.

Але насправді він народився в Криму, і, до того ж, він народився у **вірменській** родині, тобто він був вірменином. Тому ми називаємо його кримчанином, тобто людиною з Криму.

Загалом Айвазовського в Україні ми **вважаємо** українським художником, адже він дуже добре знав українську культуру та мову і часто у своїй творчості **описував** Україну. У нього є такі роботи, як «Весілля в Україні», «Український пейзаж з **чумаками** при місяці», «**Очерет** на Дніпрі» і так далі.

Найбільш відомим Іван Айвазовський є, звісно, за свою **мариністичну** творчість, тобто картини, пов'язані з морем. Звісно, на це мало вплив його походження з Криму.

Далі, Агатангел Кримський — це один із найвидатніших українських **мовознавців** та істориків.

Він був **поліглотом**, орієнтувався приблизно у 60 мовах і став автором понад 500 робіт про мову, зокрема кількох **фундаментальних** робіт про українську мову.

Насправді Агатангел Кримський, який має навіть **прізвище** Кримський, народився не в Криму, а в Україні, у **російськомовній** родині. Його батько був кримським татариним, а мати походила з **Білорусі**.

Тому за походженням і національністю Агатангел Кримський ідентифікував себе як кримський татарин, але, живучи в Україні, він **«проукраїнився»** — він сам сказав це про себе.

Я зачитую його слова:

«Я, **знаця**, ані **кровинки** вкраїнської не маю, тільки що вродився та виріс на Вкраїні. Хоч я родом не **вкраїнець**, але **цілком** проукраїнився».

А ви теж «проукраїнилися», слухаючи цей подкаст? Сподіваюсь, що так!

Ще одні відомі слова Кримського:

«Я зрозумів, що мушу бути **українофілом**».

Так, **справді**, Агатангел Кримський дуже любив Україну, українську мову і брав активну участь в українському національному житті в кінці XIX століття. Зокрема, він був **близьким** другом із Лесею Українкою.

З іншого боку, Агатангел Кримський часто відвідував Крим і там зустрівся з кримською **інтелігенцією**, зокрема зі **згаданим**

вірменський — Armenian (*adjective*)

вважати — to consider (*imperfective*)

описувати, описати — to describe (*imperfective, perfective*)

чумак — chumak (merchant or carter of Ukrainian history and folklore)

очерет — reed

мариністичний — marine, seascape (*adjective*)

мовознавець — linguist

поліглот — polyglot

фундаментальний — fundamental

прізвище — surname

російськомовний — Russian-speaking

Білорусь — Belarus

проукраїнитися — to Ukrainize

знаця — (you) know (*spoken*)

кровинка — blood (*diminutive*)

вкраїнський = український — Ukrainian (*adjective*)

цілком — 1) completely; 2) quite

українофіл — Ukrainophile (Ukraine's supporter)

справді — really, indeed

близький — close (*adjective*)

інтелігенція — intelligentsia, intellectual(s)

згаданий — mentioned

раніше Ісмаїлом Гаспринським.

Тому можна сказати, що Агатангел Кримський є символом **єдності** та **співпраці** українців і кримських татар. **Оскільки** Агатангел Кримський мав кримськотатарське походження, але він став українцем, бо виріс в Україні. І, разом з тим, він не **припиняв** підтримувати зв'язки з Кримом.

Також Агатангел Кримський дуже важливий для української історії, бо він був одним із засновників **Української академії наук**.

На жаль, за проукраїнську діяльність у 1941 році Агатангела Кримського **заарештували** і відправили на **заслання** до **Казахстану**, де він швидко **помер**.

Наступна особистість — Номан Челебіджіхан.

Це політичний лідер отого важливого для історії Криму та України революційного руху в Кримі 1917 року, коли під його **керівництвом** було утворено **Курултай** — політичний орган Криму, на якому **проголошено** Кримську республіку.

Номан Челебіджіхан підтримував **тісні** зв'язки з Україною, Українською народною республікою, але, на жаль, їхня співпраця і план створити республіки не **спрацювали** через **прихід** і окупацію більшовиками.

Далі **рухаємося** вперед в історію і будемо мати тут кількох представників кримських татар, які вже не були народжені в Криму, тому що їхні батьки чи дідусі, бабусі **опинилися в депортації**, про які ми говорили минулого разу.

Така особистість, Сабріє Сеутова — вона народилася в Казахстані, у родині депортованих кримських татар, і стала активною учасницею **боротьби** за права свого народу.

Вона була авторкою багатьох статей, **оповідань**, які підтримували **віру** кримли у повернення додому.

І, коли наприкінці 80-х років почалися **масові** протести за автономію Криму, Сабріє Сеутова брала активну участь у цих **акціях** і одного разу була **жорстоко побита міліцією** і отримала важку **травму** голови.

Дівчина **вижила** і повернулася до Криму, коли це стало можливим, проте травми, які вона отримала, були причиною її **смерті**, коли їй було всього 44 роки.

Наступний активний політичний діяч — це Мустафа Джемілев.

Він один із лідерів кримськотатарського національного руху, голова **Меджлісу** кримськотатарського народу з 1991 до 2013

єдність — unity
співпраця — cooperation
оскільки — because, since
припиняти, припинити — to stop, to terminate (*imperfective, perfective*)

заарештувати — to arrest (*perfective*)
заслання — exile
Казахстан — Kazakhstan
помирати, померти — to die (*imperfective, perfective*)

керівництво — leadership, management
Курултай — Qurultay of the Crimean Tatar People
проголошений — proclaimed
тісний — tight, close
спрацювати — to work out (*perfective*)
прихід — ascension, coming to power

рухатися — to move (*imperfective*)

опинитися — to wind up, to find oneself (*perfective*)
депортація — deportation

боротьба — struggle

оповідання — short story, narrative
віра — belief

масовий — mass (*adjective*)
акція — (protest) action
жорстоко — cruelly, violently
побитий — beaten up
міліція — police
травма — trauma
виживати, вижити — to survive (*imperfective, perfective*)
смерть — death

Меджліс — Majlis
(legislative-representative body, similar to a parliament)

року. Меджліс — це аналог парламенту в кримських татар.

Джемільєв народився у 1943 році в Криму, але уже за кілька місяців, 18 травня 1944 року, його, маленькою дитиною, разом з сім'єю депортували до **Узбекистану**.

І вже з юності Джемільєв почав активно займатися **правозахисною діяльністю** і згодом став одним із лідерів кримськотатарського національного руху і вимагав повернення кримських татар до їхнього історичного рідного краю, до Криму.

Багато разів він **перебував в арештах** і оголошував **голодування** як **знак протесту** за права кримських татар.

Після **розпаду** Радянського Союзу Джемільєв став одним із ключових лідерів у процесі повернення кримськотатарського народу до Криму. Він активно працював і зараз працює за **відновлення** і збереження кримськотатарської держави та культури.

Це справжній символ кримськотатарського руху за **справедливість**, тому минулого року президент Володимир Зеленський **присвоїв** Мустафі Джемільєву **звання Героя України**.

І далі буду згадувати наших **сучасників**.

Олег Сенцов — це кримчанин, але він — українець, який народився і виріс в Криму.

Ви могли чути про Олега Сенцова в новинах або, може, навіть ходили на протести, **присвячені звільненню** Олега Сенцова.

Олег Сенцов — це кінорежисер, громадський діяч і (у минулому, на щастя) **політв'язень**, а зараз він **захисник** України.

У травні 2014 року, відразу після початку окупації Криму, Олег Сенцов був **безпідставно засуджений** Російською Федерацією у тероризмі до 20 років **позбавлення волі**.

Сенцов багато писав під час ув'язнення, а також оголошував голодування за звільнення українських політв'язнів. Дуже багато було у всьому світі протестів і **вимог** звільнити Олега Сенцова, і, на щастя, це сталося аж у вересні 2019 року.

З початку **повномасштабного вторгнення** Олег Сенцов **приєднався** спочатку до **Тероборони**, а потім до **Збройних Сил України**, де він і зараз служить, захищаючи українські землі від ворога.

Далі — Джамала (справжнє ім'я — Сусана Алімівна Джамаладінова) — це українська співачка кримськотатарського походження.

Узбекистан — Uzbekistan

вимагати — to demand (*imperfective*)

перебувати — to stay, to find oneself (*imperfective*)

арешт — arrest

знак протесту — sign of protest

розпад — collapse, dissolution

відновлення — recovery, restoration

справедливість — justice

присвоїти — to assign, to give (*perfective*)

звання Герой України — Hero of Ukraine (the highest national decoration conferred by the President of Ukraine)

присвячений — devoted

звільнення — release

захисник — defender

безпідставно — unjustly, wrongfully

засуджений — convicted

позбавлення волі — incarceration

вимога — demand

повномасштабне вторгнення — full-scale invasion

приєднуватися, приєднатися — to join (*imperfective, perfective*)

Тероборона =

Територіальна оборона — homeland defense (the military reserve component of the Armed Forces of Ukraine)

Збройні Сили України — Ukraine's Armed Forces

Конспект уроку №219

Про Крим. Частина 3: Відомі особистості

Так само вона була народжена в Азії, у **Киргизії**, в родині кримського татарина та вірменки. Наприкінці 80-х років вони переїхали додому, в Крим.

Джамала найбільш відома тим, що вона здобула перемогу на **пісенному конкурсі «Євробачення»**. Вона виконала дуже важливу пісню «1944» — це композиція, присвячена **трагічним** подіям депортації кримськотатарського народу.

Зараз Джамала як одна з найвідоміших кримських татарок проводить велику роботу, поширюючи інформацію про історію кримських татар, про **беззаконну** анексію Криму, депортацію, про те, що Крим — це Україна.

Фактично, вона є голосом кримських татар у **сучасності**.

Інший спосіб перевернути увагу до Криму — це кіно. Тут я хочу згадати **насамкінець** двох кримськотатарських сучасних режисерів.

Перший — Ахтем Сеїтаблаєв — народився в Узбекистані і переїхав з родиною до Криму наприкінці 80-х. Типова історія.

Він є режисером фільмів переважно **драматичного** та історичного характеру. Зокрема, це історична військова драма «Хайтарма» про депортацію кримських татар, фільм «Чужа **молитва**» про драматичні події Другої світової війни в **Бахчисарай** і фільм «**Кіборги**» про **оборону** Донецького аеропорту.

Інший режисер — Наріман Алієв — це український режисер кримськотатарського походження.

Його батьки повернулися з Криму після депортації, і Наріман Алієв народився вже в Криму у 1992 році.

До речі, він дуже цікаво розповідає про своє дитинство і своє **бачення** історії Криму в одному відео, яке я вам рекомендувала ще в попередньому епізоді — я залишу **посилання** на нього також на сторінці цього епізоду. Дуже цікаво він розповідає гарною українською мовою про Крим.

Дебютний повнометражний фільм Нарімана Алієва називається «Додому» (я вже рекомендувала його колись давно на подкасті).

Це фільм про стосунки кримськотатарського батька, який живе в **окупованому** Криму, та його сина, який мешкає в Києві. Це фільм, який справді **занурює** у непросту ситуацію кримських татар в Україні.

Для вашої зручності я додам імена і прізвища усіх згаданих людей на сторінці цього епізоду, і там будуть посилання на

Киргізія = Киргистан — Kyrgyzstan
перемóга — victory

пісенний ко́нкурс «Євроба́чення» —
Eurovision Song Contest
трагі́чний — tragic

беззако́нний — unlawful

суча́сність — modernity

наса́мкінець — finally

драматичний — dramatic

молі́тва — prayer

Бахчисара́й — Bakhchysarai (town in
Crimea, former capital of the Crimean
Khanate)

кіборги — Cyborgs (Ukrainian servicemen,
defenders of Donetsk International Airport in
May 2014 — January 2015)

обо́рона — defense

ба́чення — vision

поси́лання — link, reference

окупо́ваний — occupied

зану́рювати, зану́рити — to immerse,
to dive into (*imperfective, perfective*)

сторінку у Вікіпедії, щоб ви могли більше дізнатися про цих людей, якщо вам цікаво.

Ну а преміум-підписники, як завжди, мають **повний** доступ до повного тексту моєї розповіді, до питань, словничка, вправ.

Ми завжди готуємо для вас якісь **цікавенькі** вправи для **закріплення** слів, вивчення якоїсь граматичної теми чи, наприклад, даємо додаткові тексти для читання на цю тему.

Тому, якщо ви ще не оформили преміум, **раджу** вам це зробити, якщо є у вас така можливість, і підтримати таким чином нашу команду «Ukrainian Lessons».

Більше про преміум, а також **перелік** всіх відомих особистостей з цього епізоду, ви знайдете на сторінці ukrainianlessons.com/episode219.

пóвний — full

цікавénький — interesting (*diminutive*)

закрі́плення — 1) repetition; 2) consolidation

ра́дити — to advise (*imperfective*)

перéлік — list

✓ Відповіді на запитання

Ким за національністю були або є ці люди?

1. Іван Айвазовський.
Іван Айвазовський за національністю був вірменином.
2. Агатангел Кримський.
Агатангел Кримський за національністю був кримським татариним.
3. Мустафа Джемільєв.
Мустафа Джемільєв за національністю — кримський татарин.
4. Олєг Сенцов.
Олєг Сенцов за національністю — українець.
5. Джамала.
Джамала за національністю — кримська татарка.

Словничок (з прикладами)

кримча́нин, кримча́нка, кримча́ни • Кримча́ни — це насе́лення Криму́, то́бто лю́ди, які живу́ть у Криму́. • Ми назива́ємо Олега́ Сенцо́ва кримча́нином, то́бто люди́ною з Криму́. • Кримча́нці Джамала́ побажа́ли перемо́ги на «Євроба́ченні-2016».	Crimean (resident) (male, female, plural) • Crimeans are the population of Crimea, that is, people who live in Crimea. • We call Oleh Sentsov a Crimean, that is, a person from Crimea. • They wished Jamala, a Crimean, a victory at Eurovision-2016.
крі́мський тата́рин, крі́мська тата́рка, крі́мські тата́ри (киримлі́) • Крі́мські тата́ри, як ми зна́ємо — це корінний наро́д Криму́; їх ще назива́ють киримлі́. • Вона́ народи́лася в А́зії, в ро́дині крі́мського тата́рина та ві́рменки. • Джамала́ за націо́нальністю — крі́мська тата́рка.	Crimean Tatar (male, female, plural) • Crimean Tatars, as we know, are the indigenous people of Crimea; they are also called qirimli. • She was born in Asia, in the family of a Crimean Tatar and an Armenian. • Jamala is a Crimean Tatar by nationality.
просві́титель • Ісмаї́л Гаспрі́нський — це кримськотата́рський просві́титель, засно́вник пантю́ркізму. • Ці ви́датні по́статі бу́ли просві́тителями украї́нського наро́ду.	educator, enlightener • Ismail Gasprinsky is a Crimean Tatar educator, the founder of pan-Turkism. • These prominent figures were enlighteners of the Ukrainian people.
просві́тни́цький • Ісмаї́л Гаспрі́нський відомий своєю́ просві́тни́цькою дія́льністю у сфе́рі осві́ти. • Фонд о́пікувався осві́тніми, науко́вими та просві́тни́цькими проє́ктами.	educational, enlightening • Ismail Gasprinsky is also known for his educational activities in the education field. • The foundation took care of educational, scientific, and enlightening projects.
сві́тський • Він суттє́во модернізува́в систе́му осві́ти в Криму́ і зроби́в її більш сві́тською, то́бто з ме́ншим впли́вом релі́гії. • Іде́ться про релі́гійного дія́ча, а не сві́тську о́собо́у.	secular • He significantly modernized the education system in Crimea and made it more secular, that is, with less influence of religion. • We are talking about a religious figure, not a secular person.

мусульманський - Жіночий рух був дуже активним у Кримі, особливо якщо врахувати, що це була мусульманська держава. - У багатьох мусульманських країнах п'ятниця є традиційним вихідним днем.	Muslim (adjective) - The women's movement was very active in Crimea, especially considering that it was a Muslim state. - In many Muslim countries, Friday is a traditional day off.
жіночий рух - Шефіка Гаспринська стала визначною постаттю у жіночому русі Криму. - Це видатне ім'я в історії не тільки Криму, а й взагалі в історії жіночого руху на території України.	women's movement - Shefika Gasprinska became a prominent figure in the Crimean women's movement. - This is an outstanding name in the history not only of Crimea but also in the history of the women's movement in Ukraine in general.
Українська академія наук - Агатангел Кримський був одним із засновників Української академії наук. - Після зміни влади науковець працював в Українській академії наук.	Ukrainian Academy of Sciences - Ahatanhel Krymsky was one of the founders of the Ukrainian Academy of Sciences. - After the change of government, the scientist worked at the Ukrainian Academy of Sciences.
правозахисна діяльність - Уже з юності Джемільєв почав активно займатися правозахисною діяльністю. - Це документальний фільм, присвячений правозахисній діяльності письменника.	human rights activity - Already from his youth, Dzhemilev began to actively engage in human rights activities. - This is a documentary film dedicated to the writer's human rights activity.
голодування - Мустафа Джемільєв багато разів оголошував голодування як знак протесту за правів кримських татар. - Чоловік практикував контрольоване голодування задля довголіття.	starvation, hunger strike - Mustafa Dzhemilev many times announced a hunger strike as a sign of protest for the rights of the Crimean Tatars. - The man practiced controlled starvation for longevity.
політв'язень - Олег Сенцов — це кінорежисер, громадський діяч і (у минулому, на щастя) політв'язень. - Сенцов оголошував голодування за звільнення українських політв'язнів.	political prisoner - Oleh Sentsov is a film director, public figure, and (fortunately, in the past) a political prisoner. - Sentsov announced a hunger strike for the release of Ukrainian political prisoners.

сучасники • І далі буду згадувати наших сучасників. • Геніальність Шевченка була високо оцінена і його сучасниками.	contemporaries • I will continue to mention our contemporaries. • Shevchenko's genius was also appreciated by his contemporaries.
дебютний • Дебютний повнометражний фільм Нарімана Алієва називається «Додому». • Запрошуємо на дебютну виставу нашого шкільного театру.	debut, first (adjective) • Nariman Aliyev's debut feature film is called «Home». • We invite you to the debut performance of our school theater.

Завершення

І це були десять відомих особистостей Криму!

Пишіть, що ви думаєте про цей епізод в соцмережах або мені на імейл — я завжди рада чути від вас!

А наступного разу буде ще один, завершальний епізод про Крим. Побачимо ще про що він буде, але, думаю, там не **обійдеться** без **якоїсь** смакоти.

Нагадаю, що повний список людей, яких я згадувала сьогодні, а також інформація про преміум-підписку буде на сторінці епізоду ukrainianlessons.com/episode219.

Успіхів вам! Бережіть себе! На все добре! І Слава Героям!

обходитися, обійтись — to get by
(imperfective, perfective)
якийсь — some kind
смакота — tasty food, delicacy

 Вправи

1

Оберіть правильний варіант відповіді:

1. Хто з цих постатей кримчани, але НЕ кримські татари?
 - А Джамала, Шефіка Гаспринська
 - Б Агатангел Кримський, Ахтем Сеїтаблаєв
 - В Іван Айвазовський, Олег Сенцов
2. Засновник пантюрізму.
 - А Ісмаїл Гаспринський
 - Б Номан Челебіджіхан
 - В Мустафа Джемілев
3. Кого неодноразово заарештовували за часів СРСР через правозахисну діяльність?
 - А Мустафу Джемілеву
 - Б Олега Сенцова
 - В Ахтема Сеїтаблаєва
4. Знав 60 мов і казав, що «проукраїнився».
 - А Мустафа Джемілев
 - Б Ісмаїл Гаспринський
 - В Агатангел Кримський
5. Переможець Євробачення-2016.
 - А Ахтем Сеїтаблаєв
 - Б Наріман Алієв
 - В Джамала
6. Хто зробив систему освіти більш світською?
 - А Номан Челебіджіхан
 - Б Ісмаїл Гаспринський
 - В Сабріє Сеутова
7. Активна учасниця боротьби за права кримських татар та їхнього повернення з депортації.
 - А Джамала
 - Б Сабріє Сеутова
 - В Шефіка Гаспринська
8. Під керівництвом Номана Челебіджіхана було утворено:
 - А Меджліс
 - Б Українську академію наук
 - В Курултай

9. Після звільнення з російського ув'язнення він долучився до Збройних Сил України.
- A Олег Сенцов
 - Б Номан Челебіджіхан
 - В Наріман Алієв
10. Співзасновник Української академії наук.
- A Ісмаїл Гаспринський
 - Б Агатангел Кримський
 - В Іван Айвазовський
11. У фільмографії цього режисера — фільми «Кіборги» і «Чужа молитва».
- A Ахтем Сеїтаблаєв
 - Б Наріман Алієв
 - В Олег Сенцов
12. Хто з цих кримськотатарських діячів народився поза Кримом?
- A Джамала, Наріман Алієв
 - Б Мустафа Джемільєв, Сабріє Сеутова
 - В Олег Сенцов, Ахтем Сеїтаблаєв

2

Утворіть складні прикметники за зразком:

кримські татари → **кримськотатарський**
захищати права → **правозахисний**

1. повний метр → _____
2. російська мова → _____
3. сільське господарство → _____
4. повний масштаб → _____
5. важко поранити → _____
6. старий слов'янський → _____
7. іспанська мова → _____
8. мила звучність → _____
9. західна Україна → _____
10. Середземне море → _____
11. знати мови → _____
12. правий берег → _____

Вставте утворені складні прикметники у речення у правильних формах:

1. Агатангел Кримський народився не в Криму, а в Україні, у _____ **російськомовній** (м. в.) родині.
2. Сталася найгірша подія, яка коли-небудь може трапитися — у моїй країні почалась _____ (н. в.) війна.
3. Це дуже поширений міф про те, що українська мова на конкурсі була однією з найбільш _____ (р. в.) мов у світі.
4. «Австрійка» — це медичний евакуаційний автобус на шість ліжок, де можна транспортувати _____ (з. в.) людей.
5. Світова прем'єра _____ (р. в.) фільму Нарімана Алієва «Додому» відбулася на Каннському кінофестивалі в програмі «Особливий погляд».
6. Після Другої світової війни відбулося захоплення _____ (р. в.) земель радянською владою.
7. Борис Грінченко відомий як автор _____ (р. в.) досліджень й упорядник «Словника української мови».
8. На _____ (м. в.) частині Києва розташовано багато пам'яток архітектури національного значення.
9. У 2019 році був рекордний врожай _____ (р. в.) культур в Україні.
10. Розмовні уроки дали мені дуже великий прогрес у спілкуванні з _____ (о. в.) людьми під час моєї подорожі Південною Америкою.
11. Кримські гори та південний берег Криму мають унікальний для України субтропічний клімат, схожий на _____ (з. в.).
12. До речі, в університеті ми також вивчали чеську, і болгарську, і _____ (з. в.) (це мертва мова).

3

Перекладіть українською мовою:

1. Political prisoner Mustafa Dzhemilev was actively engaged in human rights activities and announced a hunger strike as a sign of protest.

2. Atatürk turned the education system in Turkey into a secular one.

3. The Ukrainian Academy of Sciences is an important scientific and educational center.

4. Shefika Gasprinska is an outstanding personality for the women's movement in Muslim Crimea.

5. The debut feature film of the Crimean Oleh Sentsov is called «Hamer».

Відповіді на вправи

1

1. В	5. В	9. А
2. А	6. Б	10. Б
3. А	7. Б	11. А
4. В	8. В	12. Б

2

1. повнометражний	7. іспаномовний
2. російськомовний	8. милозвучний
3. сільськогосподарський	9. західноукраїнський
4. повномасштабний	10. середземноморський
5. важкопоранений	11. мовознавчий
6. старослов'янський	12. правобережний
2. повномасштабна	8. правобережній
3. милозвучних	9. сільськогосподарських
4. важкопоранених	10. іспаномовними
5. повнометражного	11. середземноморський
6. західноукраїнських	12. старослов'янську
7. мовознавчих	

3

1. Політв'язень Мустафа Джемільєв активно займався правозахисною діяльністю і оголошував голодування як знак протесту.
2. Ататюрк перетворив систему освіти в Туреччині на світську.
3. Українська академія наук — це важливий науковий і просвітницький центр.
4. Шефіка Гаспринська є видатною особистістю для жіночого руху у мусульманському Криму.
5. Дебютний повнометражний фільм кримчанина Олега Сенцова називається «Гамер».

